

lád is szerzett uradalmat. Beköltözésük másodnapján már ép oly féltő megbecsülés övezte, akár elődeiket. Mintha az a pillanat, mikor az álburok főkapun behajtottak, más emberré varázsolta volna őket, aminthogy mássá is varázsolta. A cselédek az egyszerűség kedvéért maguk között tán adtak nekik házihasználatra valami nevet, de ami lényeges: szemtől-szembe ép oly dadogó-hódolattal beszéltek velük, akár a régiekkel.

Mindez persze nem zárja ki, hogy ne legyen nagyon is okos ez a nép. Okos és kitűnő szimatú, történelmi előérzete egyenesen megdöbbentő. Mint minden okos szolga, kétségtelen, hogy lelke fenekén ő is kegyetlen, bosszúszomjas és bosszúállásban nem ismer se istent, se határt, ahogy ezt legutolsó alkalmá, a Dózsa-féle felkelés bizonyítja. Viszont tanulékonyasága mellett bizonyítja, hogy az akkor kapott szörnyű leckét nem feledte s azóta is jól meggondolta, hogy mikor „ártsa magát az urak dolgába”, ahogy a politikát nevezi.

Névnep

Irtá: Hermynia zur Mühlen

A kis Wilhelm június 25-én ünnepli névnapját. Erika már hetek óta örül ennek. Szívesen osztogat ajándékot és szereti ezeket az ünnepeket. Szereti a névnapok, születésnapok vidám fényét, a tervezgetéseket, a vásárlásokat. Ma is, mint egy gyermek, tele volt várakozással: minek fog Wilhelm a legjobban örülni? Talán a szép hajónak, talán a játékszekrénynek, amit nagypapa hozott, vagy Nándi néni indiánsátrának, vagy a nagy elefántnak, amit Nicki bácsi vett Frankfurtban?

De a kis Wilhelm a sok ajándék közül csak egyet látott és csak ennek örült. Egy igazi uniformis volt ez, teljes felszereléssel, bornyúval és puskával, amit Georg csináltatott neki. Mindjárt ki is ragadta a többi játék közül és örömeiben le-föl nyargalászott vele a szobában. A reggelinél uniformisban jelent meg, az apja elé állt és szalutált. Georg nevetett. Erika a homlokát ráncolta.

— No, kis katonám, — mondta Georg — örülsz-e?

— De még mennyire! Nézd milyen jól kezelem már a puskát.

— Ki ellen még háborúba? — kérdi Georg még mindig nevetve.

— A franciák ellen — mondja Wilhelm. — A mi halálos ellenségünk ellen.

— Mit vétettek neked a franciák? — kérdi Erika türelmetlenül.

— Ők a mi halálos ellenségeink és meg kell őket ölni.

— Megtiltom, hogy így beszélj! Rögtön ved le az uniformist! Te még nem tudod, mit jelent az: ölni.

— Persze, hogy tudom. Lőnek. — És a kis Wilhelm arcához szorította a puskát. — Piff-paff és máris meghalt egy francia.

— Tedd le rögtön azt a puskát és ved le az uniformist!

Wilhelm mérgesen nézett Erikára.

— Nem akaróm! Ugye apám, szabad megtartanom!

— Természetes — mondta röviden Georg. Aztán Erikához fordult: — Te elfelejted drága gyermekem, hogy én ajándékoztam Wilhelmnek az uniformist. Nincs túlkorán, hogy megtanuljon . . .

— Gyűlölni és ölni! — Erika magán kívül volt. A tekintete, amit a még mindig puskáját tartó gyermekre vetett, izzott a visszafojtott dühtől.

— Ne csinálj ostobaságokat Erika, ne rontsd el a gyerek ünnepét.

Erika nem is hallotta Georg szavait.

— Tedd le azt a puskát és ved le az uniformist!

Wilhelm sírni kezdett.

— A mama mindent elront — sírdogált apjának hízelegve.

Georg gyűlölte a jeleneteket. Türelmetlenül mondta:

— A gyereknek igaza van. Ösztönösen védekeznek az ellen, hogy úgy neveld, mint valami kislányt. Elvégre Wilhelm nem kislány! Én is azt akarom, hogy később az apám hivatását vállalja.

— Sohasem egyezem bele, hogy a fiam . . .

— A fiunk, — mondja Georg nyugodtan — Steinbach generális unokája. Túl jó a gyermek a te zavaros nevelési kísérleteidhez. Ezentúl én fogom nevelni. Ehhez te nem kellesz.

A kis Wilhelm meglegedetten hallgatta apja szavait.

— Anya buta — mondta szemtelenül. — Ő nem ért semmit.

— Ezt nem szabad mondanod, Wilhelm! — dorgálta Georg.

— Nekem tehát semmi közöm Wilhelm neveléséhez?

Erika remegett a dühtől.

— Nem, gyermekem. A testi gondozását — ez érthető — átengedem neked. De hova jutunk, ha te a zavaros ideáiddal . . . Az én fiam katona lesz és a hazát fogja szolgálni. És most már eleget beszéltünk erről a lényegtelen kérdésről! Ül le Wilhelm és edd meg a reggelidet!

Wilhelm szótfogad, diadalmasan néz az anyjára. Erika szó nélkül beönti a kávéját és vaját ken a kenyerére. Georg még mindig dühös. Csak a gyermekkel foglalkozik.

Napsugarak vetődtek az asztalra, de Erika fázott. Megborzongott. Mit is mondott Georg? — Gyermekeim nevelését én veszem át, ehhez te nem kellesz. — Azután: — Testi gondozását, természetesen átengedem neked . . . —

Wilhelm megtörölte száját és illedelmesen kérdezte: — El szabad most mennem?

— Igen, gyermekem.

— És megtarthatom a katonaruhát, ha a nagypapánál és a nagymamánál eszünk?

— Igen.

A kis Wilhelm újból szalutált és kemény katonaléptekkel elhagyta a szobát. Rögtön utána éles gyermekhang csattant fel az előszobában: „Ich hatt' einen Kameraden . . .“

Georg mosolygott.

— Az ifjú már tudja mit akar — mondta büszkén — ennél nem fognak győzni pacifista ideáid.

Erika hallgatott.

Georg vizsgálódva nézte.

— Tedd meg a kedvemért és ne csinálj ilyen butaságokat. Én nem értelek. Te különben oly értelmes vagy és ezen az egy ponton . . .

— Nem akarom, hogy a fiam gyilkos legyen!

— Mindig ezek a nagy szavak . . . Gyilkos . . . Te bolond vagy. Így nem beszélnek a legszebb hivatásról. Nem akarom ezt többet hallani! Megértetted? Nekem ez nem tetszik és egész komolyan kérlek, kíméld meg a gyereket az ideáidtól. Én már eleget engedtem. Te nő vagy és nálad az ilyen dolgokat nem kell komolyan venni. De Wilhelm már hét éves. Ez már az a kor, amikor a benyomások megmaradnak. Szegény gyerek, egészen meg kell, hogy zavarodjon, ha te mindig az ellenkezőjét mondod annak, amit én. Nem mintha félnék a befolyásodtól, mert az hál' Istennek a nullával egyenlő . . .

A faliórára néz.

— Késő van már. Még majd elkésem a hivatalból. Tehát délben az öregeknél. Addig bizonyára belátod, hogy igazam van.

Hozzálép és meg akarja csókolni. Erika elfordul. Georg mérgesen vállat von.

— Jó. De ne rontsd el a gyermek névnapját. Viszontlátásra.

Az ajtó becsukódott mögötte. Erika ülve maradt. A térdei úgy remegtek, hogy nem birt felkelni. Mint kalapácsütések csengtek fülében a szavak: „Ehhez te nem kellesz!”